

Rastande simfåglar i Asköviken 1995

Thomas Pettersson

Den årliga räkningen vid Asköviken av doppingar, andfåglar och andra arter knutna till vatten har under 1995 gett höga resultat på de flesta arter. Undantagen är framför allt knölsvan, skäggdopping och brunand som alla minskat.

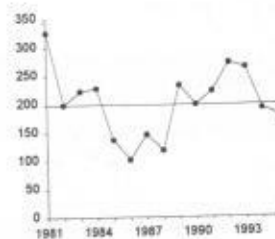
För femtonde året i rad taxerades doppingar, andfåglar, sothöna m.fl. arter i Asköviken under perioden 1 april till 30 maj. För bakgrund, metodbeskrivning och en sammanfattning av resultaten från åren 1981-92 hänvisas till Pettersson (1992). Resultaten från 1993-94 återfinns i Pettersson (1993, 1994). Våren 1995 utfördes taxering vid 43 tillfällen, vilket är något över genomsnittet (41) för perioden 1981-94. Islossning ägde rum den 4 april och vintern 1994/95 får betecknas som något mildare än normalt. Antal taxeringstillfällen samt datum för islossning 1981-95 redovisas i tabell 1.

Liksom förra året noterades båttrafik i viken, nämligen en mindre båt med två personer som på kvällen den 13 april uppehöll sig en knapp timme i vikens innersta delar. Personerna kunde inte identifieras som markägare och dessa kan därför misstänkas ha brutit mot bestämmelserna om tillträdesförbud för allmänheten.

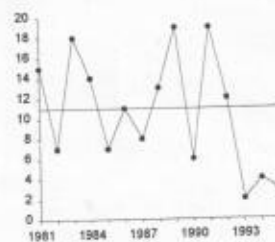
Fältarbetet 1995 utfördes av följande personer (med antal taxeringar inom parentes): Lars Dahlberg (6), Daniel Green (4), Hans-Olof Hellkvist (6), Håkan Johansson (4), Bernt Larsson (3), Gunnar Lignell (5), Thomas Pettersson (2), Markus Rehnberg (7), Pentti J. Tatti (6). Projektet bedrivs med ekonomiskt stöd av Asköviksfonden WWF.

Marginalfigurer: Grafisk redovisning av variationen i högsta notering hos nio arter under perioden 1981-95, svarttärna dock 1987-95. I figurerna redovisas medianvärdet (Obs. ej medelvärdet) som ett horisontellt streck.

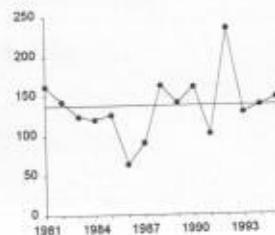
Sothöna

Knölsvan

Vigg

Resultat

Högstanoteringarna för hela perioden 1981-95 återfinns i tabell 1. I marginalfigurena åskådliggörs dessutom variationerna grafiskt för nio arter.

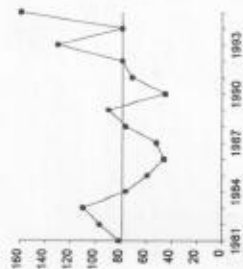
Årets resultat kännetecknas av mestadels höga värden. Tre väsentliga undanlag finns dock. Knölsvanen är nu praktiskt taget utgången från viken, vilket till viss del synes få skyltas på det dominanta sångsvanparet, som etablerade sig 1990. Skäggdoppingens långsiktiga minskning accentuerades i år genom det lägsta värdet under hela projektperioden. Vidare tangerade brunanden sitt bottenrekord från förra året och endast två honor fanns i viken under häckningstid 1995. Bland de övriga dykänderna noterades höga antal för vigg och knipa, den senare med det högsta värdet under projektperioden.

Svarthakedopping sågs för första gången sedan 1991 och ny art för projektet var smådopping. Blåsanden tangerade rekordet från projektets första år och i takt med grågåsens expansion har kanadagässen blivit allt färre.

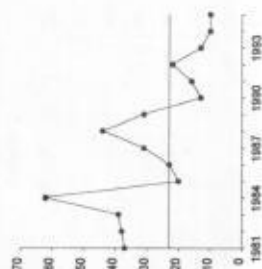
Vårhögvattnet 1995 var osedvanligt omfattande både i tid och rum. Ett högt vattenstånd medför att nya miljöer i vassbältet och på strandängar erbjuds för simfåglar

som därmed blir mycket svåra, för att inte säga omöjliga att upptäcka från observationsplatsen. Detta påverkar givetvis taxeringsresultaten, kanske i första hand beträffande simänder och sothöna. Det skall dock understrykas att den negativa beståndsutveckling vi noterar hos till exempel skäggdopping och brunand, baseras på hela det femtonåriga materialet. Under denna tidsrymd finns en stor spännvidd av olika vårhögvatten, milda eller hårda vintrar etc. Man kan därför vara rätt säker på att de förändringar vi uppmärksammar i detta projekt stämmer väl med verkligheten. Det finns, som jag ser det, goda skäl för att låta detta projekt pågå i ytterligare ett antal år. Det kan t. ex. finnas fler arter med ogynnsam, eller för all del gynnsam, utveckling på sikt, men som tar längre tid att fastställa om utvecklingen inte är så drastisk eller om förändringar börjat

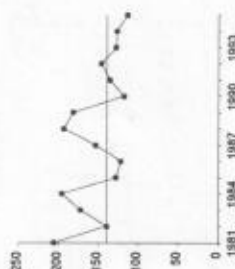
Knipa

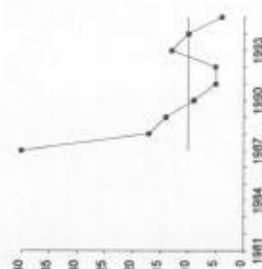
Brunand

Skäggdopping

Svarthärna

Knipa

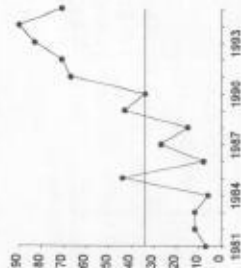
inträffa först de senaste åren. Jag tänker i första hand på sothönan, som i år minskade för tredje året i rad, trots milda vintrar. När det gäller punkttaxeringar i området 1992-95 (Pettersson 1995) ökat kontinuerligt. En starkt bidragande orsak till att allt fler sothöns ses under punkttaxeringarna är givetvis också de fortsatta restaureringarna av vikens strandängar i kombination med hyggliga översvämningar. Men antalet inblandade individer är lågt i förhållande till andräkningsmaterialet och att totalbilden påverkas troligen inte nämnvärt. Fortsatta andräkningar och punkttaxeringar bör kunna ge svar på dessa frågor.

Litteratur

- Pettersson, Th. 1992. Vårastående simfåglar m.m. i Askövikens 1981-1992. *Fåglar i Västmanland* 23: 46-52.
 Pettersson, Th. 1993. Rastande simfåglar m. m. i Askövikens 1993. *Fåglar i Västmanland* 24: 40-47.
 Pettersson, Th. 1994. Rastande simfåglar m. m. i Askövikens 1994. *Fåglar i Västmanland* 25: 125-134.
 Pettersson, Th. 1995. *Punkttaxeringarna vid Askövikens 1995*. Manusskript.

Thomas Pettersson

Grågås

Salskrake

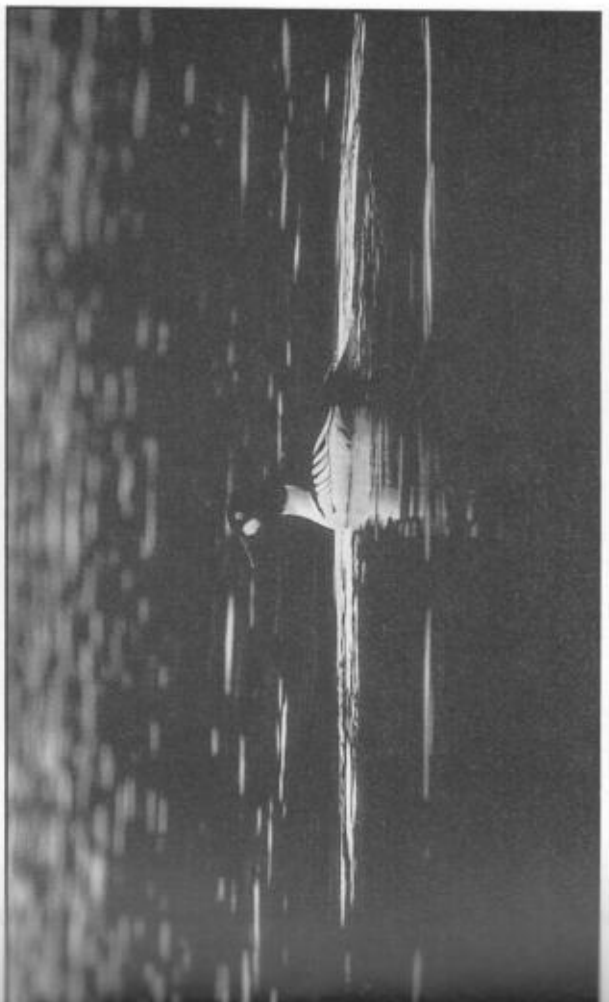
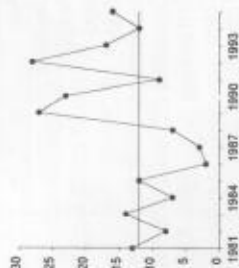

Foto: LO Abramsson

Tabell 1. Årsvisa högstanoteringar för regelbundet förekommande simfåglar 1981-95 under månaderna april och maj. (-) = ej taxerad.

Art	År														
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Skäggdopping	206	140	173	196	128	122	154	194	182	118	136	147	128	127	114
Svarthakedopping	9	6	6	4	4	2	0	2	1	0	1	0	0	0	1
Häger	1	1	2	1	1	1	1	4	3	5	2	6	5	3	3
Knölsvan	15	7	18	14	7	11	8	13	19	6	19	12	2	4	3
Sångsvan	4	5	9	2	0	0	1	0	21	2	4	2	2	3	2
Sädgås	0	12	34	26	0	16	210	29	14	0	110	0	1	350	0
Grågås	7	12	12	6	44	8	27	15	43	34	67	71	83	90	71
Kanadagås	2	4	8	8	17	8	25	21	15	12	8	15	68	16	6
Blåsand	76	21	28	6	10	18	8	38	24	6	9	14	9	60	76
Kricka	64	28	29	52	46	58	39	88	61	23	20	80	50	296	28
Gråsand	25	36	35	31	86	49	74	71	98	32	33	72	98	61	31
Stjärtand	11	0	3	2	0	0	0	1	1	2	0	5	0	10	0
Arta	2	2	4	0	0	0	0	2	9	3	2	4	3	0	2
Skedand	3	6	12	2	2	5	2	9	2	4	3	6	4	5	4
Brunand	37	38	39	62	20	23	31	44	31	13	16	22	13	10	10
Vigg	162	143	124	120	126	64	91	163	141	161	102	234	129	138	147
Knipa	82	97	110	76	59	46	52	76	90	45	71	79	130	79	159
Salskrake	13	8	14	7	12	2	3	7	27	23	9	28	17	12	16
Storskrake	97	21	166	20	12	9	18	21	34	41	269	54	124	122	65
Sothöna	326	199	223	228	137	102	146	118	233	199	223	272	264	192	181
Trana	0	0	0	1	0	0	2	3	2	2	1	1	2	0	2
Tofsvipa	0	20	8	0	0	2	2	0	30	0	6	6	3	0	36
Brushane	23	28	54	4	15	25	22	83	8	40	4	30	38	4	10
Storspov	1	0	2	7	12	4	18	0	0	0	0	0	0	0	0
Grönben	0	6	0	0	0	10	6	25	4	0	5	0	0	12	3
Skrattmås	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	65	40
Havstrut	0	2	1	2	4	4	6	3	2	1	2	4	5	3	2
Svartäma	-	-	-	-	-	-	40	17	14	9	5	5	13	10	4

Foto: LO Abramsson